

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 11.

V Ljubljani, 1. novembra 1894.

Leto XXIV.

V pozni jeséni.

Ni petja več, ni cvetja več,
Na vrte lega slana;
Čez strni brije mrzel piš,
Počiva plug in brana.

Jeséni pozne pusti čas,
Kakó mi tóžiš dušo,
Kakó temniš jo in težiš
Kot mègla cvetno rušo!

Življenja nima več raván,
Zelenja ni več v góri —
Za listom pada k zemlji list
Učeč: Memento mori! ¹⁾

Zasneži, sneg, ravan in breg —
Kar mrtvo je, zagrèbi!
Pozdravljal nekđaj vigred sem,
Pozdrav veljaj zdaj — tebi!

Pod tábo naj počije dol,
Počije gôra, vrti, —
A jaz počil pri Bogu bom,
Oj tam, kjer ni več — smrti . . .

¹⁾ Spominjaj se smrti!

Jos. Volec.

Delaj dobro, ne bodeš se kesal!

(Povest iz dalmatinskega življenja.)

(Konec.)

II.

i mi znano, kako dolgo je hodil, a toliko vem, da je bila vže popolnoma noč, ko je prišel v vas. Ura ni bila iz nobenega stolpa, ker tudi nobene cerkve ni tam; ljudje so Kafirci, in pa mnogo Portugalcev je ondi, ti hodijo po kupčiji preko dežele. Največja hiša v vasi je bila gostilna. Luč je še gorela v jedni sobi. Nekaj mož je sedelo pri svojih kozarcih vina. Najbrže so tudi ti bili tujei, iščoč zlatá v tej daljnji deželi. Naš Marko se ni zmenil za nikogar. Sedel je za samotno mizo ter naročil čašico vina. Dobro vino ga je poživilo in razveselilo nekoliko. Ko je tako mirno in tiho sedel za mizo ter premišljal svojo nesrečo in mislil na domačo deželo, na ljubi otok Brač tam v jadranskem morji, in na svoje ljube domače, stopi v sobo hišni gospodar. Bil je mlad mož, gosposko oblečen; videlo se mu je, da je bogat. Pozdravit je prišel vsakega gosta posebej; vsakega je kaj vprašal in se prijazno z njim razgovarjal. Zato so ga vsi radi imeli in radi zahajali v njegovo gostilno. Slednjič se obrne tudi do našega znanca Marka.

„Vas pa tare velika skrb, dobri mož,“ nagovori ga gostilničar.

„O velika, velika!“ odvrne Marko.

„Ali mi ne bi hoteli povedati? Prav smilite se mi,“ reče zopet gospodar.

Marko mu pripoveduje, kako da je vže leto in dan v tej deželi, iščoč zlatá, a našel ga ni nič. Mladi gospodar ga je poslušal prav pazljivo. Ko je vse zvedel, vpraša ga nekako s strahom:

„Povejte mi, odkod ste? Tako znani se mi zdite, kakor da sem vas vže videl nekje, a ne morem se domisliti, kje?“

„O, od daleč sem, gospod, od daleč, tam iz Dalmacije, z otoka Brača.“

Mladi gospod je od veselja plosknil z rokami ter objel Marka okrog vrata, rekoč:

„Da, da, res je, vi ste Marko Dragič z otoka Brača. O hvala Bogu, da sva se dobila. Marko, jaz sem vam veliko dolžan.“

Marko se je začudil, kako da ga mladi gospod pozna in da celó trdi, da mu je mnogo dolžan.

„Ne zamerite,“ reče Marko, „jaz vas ne poznam čisto nič.“

„Jaz sem Aleksander,“ odvrne gospodar.

„Vi ste Aleksander?“ začudi se še bolj naš Marko. „Saj res, sedaj se vas spominjam. Toda koliko let je vže minilo, odkar ste bili pri nas.“

Kdo pa je bil ta Aleksander prav za prav? Takoj ti razložim, prijateljček, le malo potrpi.

Ko je bil Marko še bogat mož, in njegova gostilna na otoku Braču še imenična, priplula je nekega dne velika ladija mimo otoka. Tam je ostala. Iz

ladije je stopilo več ljudij, med drugimi tudi neka revna mati z nekako šestletnim sinčkom. Mati je bila bleda in bolehná, sinček pa ves živ in zdrav. Mati je bila z otoka Brača. Pred kakimi osmimi leti pa je šla s svojim možem v Ameriko. Mož je dobil delo v neki tovarni. Zaslužil je toliko, da so se pošteno preživili vsi trije, oče, mati in mali Aleksander, njun sin. Tudi prihranjenega denarja so vže imeli. Kar se zgodi pred jednim letom neki dan velika nesreča v tovarni. Veliko je bilo mrtvih, med njimi tudi Aleksandrov oče. Bridko sta jokala oba, mati in sinček. Nikogar nista imela, ki bi skrbel za-nju, razun Boga v nebesih. Mati se ni mogla kar nič več videti v Ameriki. Prej ko mogoče je prodala vse, kar so imeli, in šla sta na ladijo ter prišla tudi srečno domov v Dalmacijo. Toda prevelika žalost zaradi smrti moževe ji je izpodkopala zdravje. Dve leti je hirala in — umrla. Aleksanderček je bil star osem let takrat. Mati ga je bila sicer še pred smrtjo izročila svojim sorodnikom v varstvo, toda niso se brigali za-nj. Še jesti mu niso dali. Revček je hodil ves sestradan po vasi. To pa je zapazila dobra žena našega znanca Marka Dragiča. V srce se ji je smilil otrok. Povabila ga je v hišo ter mu je dala jesti. O, kako hvaležen je bil Aleksanderček! In ker ni imel kam drugam iti, prišel je vsak dan, in vsak dan mu je dala, da se je najedel do sitega. Toda nazadnje mu je morala dajati skrivaj. Marko sam ni bil tako usmiljenega srea, kakor žena. Zapazivši, da pride Aleksander vsak dan v hišo, bil je Marko hud in ga je zapodil, češ, naj si drugod išče hrane, mi imamo svoje otroke, ki radi pojedó, kar nam ostane. To je tako preplašilo malega Aleksandra, da si ni več upal priti. Toda dobra gospodinja Dragička ga tudi potem ni zapustila. Dajala mu je hrano skrivaj, da nihče ni vedel.

Ko je bil deček star kakih 12 let, bil je že čvrst in močan. Ponudil se je kapitanu (poveljniku) neke ladije, če ga sprejme v službo. Kapitanu je bil čvrsti dečko všeč, in tako je postal Aleksander mornar. Potoval je z ladijo mnogo po svetu; prišel je tudi okrog Afrike v mesto Mozambik, v kafirsko deželo. Tam je zvedel, da so mnogi že zabogateli, kopajoč zlató. Tudi njega se je lotila želja, poskusiti srečo. Kapitan mu je rad dovolil, naj le zapusti ladijo in gre v deželo. Prišel je res iskati zlata; bil je srečnejši od našega Marka; našel je toliko, da si je napravil nekaj tisoč goldinarjev denarja. Ker pa se mu ni ljubilo brskati po gorah in planjavah, sklenil je z denarjem napraviti gostilnico v vasi „Punta Arena,“ kamor se steka mnogo ljudij od vseh krajev. S svojo ljubeznivostjo si je v nekaterih letih pridobil veliko zaupanje, pa tudi bogastva. Ko je bil tako zabogatel, ni več rad ostal v Afriki; zdelo se mu je pusto v kafirski deželi. Vleklo ga je nazaj v Ameriko, kjer je bil rojen, kjer je preživel prva mladostna leta, kjer mu je tudi oče počival v grobu. Prav one dni, predno je prišel Marko v njegovo gostilno, mislil je in premišljal, kaj bi naredil z lepo hišo in gostilno v Punt Areni. V srce mu je segla nesreča ubogega Marka. Spomnil se je v tem trenutku vseh dobrot, katere mu je skazovala usmiljena žena Markova. Spoznal je, v kakšni revščini je sedaj vsa družina Markova. Sklenil je takoj, pomagati jim.

Brez daljšega pomišljanja prime Marka za roko, ter mu reče:

„Glejte, Marko, veliko sem dolžan vaši družini. Sam Bog mi je poslal to priliko, da poplačam dobrote, katere sem dobival v vaši hiši. Glejte, jaz nočem več ostati tukaj, vleče me v rojstni kraj, v Ameriko. Čez par dnij odpotujem.

Denarja imam dovolj. Vse drugo, kar imam pa tukaj, hišo in vsa poslopja in vse priprave, vse to je vaše, naredite s tem, kar hočete.“

Marko ni vedel, kako bi zahvalil dobrotnika. Spomnil se je, da ga je nekedaj od hiše podil, ko je prišel jest k njemu. Zato se je jecljaje izgovarjal:

„Ali pomislite, Aleksander, kako sem grdo ravnal z vami, podeč vas od hiše. Nisem vreden tolike dobrote.“

„Vaša dobra žena je bila res bolj usmiljena, kakor vi, toda vas, Marko, je pa Bog pokoril za vašo trdosrčnost s tem, da ste prišli ob vse in tukaj stradaje se ubijali celo leto. Zato le vzemite, kar vam dajem. Takrat sem bil sestradan otrok in nisem mogel povračati, danes morda vaši otroci stradajo, in s tem jim bo pomagano.“

Aleksander je ostal pri svojem sklepu. Čez dva tedna je že odpotoval proti Ameriki. S solznimi očmi ga je Marko zahvaljeval za tak velikodušen dar. Po Aleksandrovem odhodu pa tudi Marko ni mogel več bivati v tuji deželi. Komaj je čakal, da bi prišel domov in prinesel svojim domačim veselo novico: „Rešeni smo!“

Kmalu se je zvedelo, da je Aleksandrovo posestvo v Puntí Areni na prodaj. Oglasilo se je mnogo kupcev, ki so ponujali velike svote. Marko je vse skupaj prodal za dvajset tisoč goldinarjev. Potem pa se je takoj s prvo ladijo odpeljal preko afriških bregov proti domu.

Ne bodem ti opisoval, čitatelj, veselja, ki je zavladelo, ko je Marko prišel srečno k svoji družini.

Z onim denarjem je kupil hišo nazaj in še dokaj mu je ostalo za stare dni in za otroke. Žena njegova, mati Dragičeva, pa je večkrat pristavila, kedar je pripovedovala to čudno prigodbo: „Otroci, delajte dobro, nikoli se ne boste kesali! Zlate žile v zemlji ne najde vsak, srečo pa dobi vsak, kdor se bližnjega usmili v potrebi. Zakaj Kristus sam je rekel:

„Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli.“

Dr. Jos. Debevec.

Moj voz.

10. Likalnik.

 likalnik ali gladilnik je krojaško orodje, s katerim poravna krojač vse gube na obleki, da stoji potem na človeku, kakor bi bila ulita. Jaz sem bil tudi namenjen za krojača in počasi sem se vže učil pri očetu krojaštva — no, gumb si še sedaj večkrat sam prišijem, pa še dobro, saj ga znam tako, kakor je zahteval slavni Radecki, namreč da se nazadnje niti s sukancem večkrat trdno povijejo — toraj bil sem nekaj časa vže krojaški učenec ter sem se zato zgodaj seznanil z likalnikom. Nikar naj se toraj nihče ne čudi, kako to, da sem ga sprejel na svoj voz.

Kadar sva bila z očetom sama doma, moral sem marsikdaj kuriti na ognjišči in greti likalnik. „To je bilo pač prijetno,“ mislite si, kaj ne? Ali jaz, ki sem izkušal, trdim, da je bilo to sitno delo. Seveda otroci radi kurijo, žalibog, še

preradi, ker tolikokrat kje zatrosijo ogenj, da pogori dostikrat pol vasi. Toda pri nas ni bilo tako lahko kuriti, ne! Polen nisem smel žgati, očetu se jih je zdelo škoda za likalnik, zato sem moral vselej okrog hiše in v drvarnici nabrati trsek in podobnega drobiža, kadar so mi ukazali pogreti likalnik. In menite, da je rada gorela taka drobnjava? Rada, kajpada — samo kadilo se mi je v oči, likalnik je bil pa mrzel, kakor bi ga o božiči mesecu kazal. Očetu se je poleg tega mudilo, ker so vže potrebovali likalnik, in ne enkrat so me vprašali, kaj mečkam in mečkam, da ni nič. Pa še nekaj družega je bilo. Krojačem nagajajo poredneži, da so neznansko lahki in da bi jih brž veter odnesel, da ne nosijo vedno likalnika s seboj. No, doživel še nisem, da bi bil kdaj videl krojača v zraku, kjer bi se igral veter ž njim kakor s kurjim peresom, saj sva šla vendar včasih z očetom skupaj v cerkev, pa brez likalnika, in hudo je brila burja, a vzela naju ni; ali tisto pa potrdim, da likalnik ni lahek, vsaj naš je bil težek, da nikoli tega; kadar sem ga nesel z ognjišča v sobo, bil sem ves kriv, tako me je vlekel na jedno stran.

Vedno pa tudi nisem bil tako za nič! Sčasoma sem dobil toliko moči, da mi je bilo likalnik nesti igrača. V ti dobi sem pa tudi vže toliko napredoval v krojaški umetnosti, da so mi oče gladilnik večkrat popolnoma zaupali: smel sem, ali bolje, moral sem ž njim likati sukno, predno so je razrezali. Jej, to se mi je zdelo, ko sem kakor velik krojaški pomočnik prepeljal likalnik po suknu! Da bi bolj pokazal, kaj znam — Rahlov Janko me je gledal ter se mi čudil — poškopim sukno z vodo, da je zašumelo pod gladilnikom, kakor bi bil lonec vskipel. Ali kaj se zgodi? Sukno se je začelo krčiti in krčiti — meni pa gorko! Kaj sem pa sedaj naredil? Kaj bodo oče rekli? Prav slabe volje, nejevoljen nad gladilnikom in seboj, sem jenjal gladiti ter šel brž očetu pravit, kaj se mi je primerilo, da bi še popravili, če bi se dalo. Najbolj me je pa dražilo, ker je bil Janko v pričo. Bil sem prav tak nespametnej kakor ljudje večinoma: V nesreči mrmravci — v sreči gizdavec. Toda vse se je srečno steklo. Oče me niso kar nič kregali, ampak mi naročili, naj le dobro narosim sukno, da se bo uskočilo, dokler je še v kosi, ne pa pozneje, ko bode vže obleka narejena. „Dobro, da si me opomnil, pozabil sem ti povedati; kadar boš še likal gorenjsko sukno, vselej tako naredi.“ Kakor kamen se mi je odvalilo od srca pri teh besedah, vnovič sem šel gladiti ter sedaj brez skrbi z vodo škropil, saj sem poznal lastnost gorenjskega sukna.

Pa še ob drugi priliki me je likalnik pripravil v velik strah. Mati so kuhali za večerjo krompir v oblicah, ali kakor govoré pri nas: cel krompir. „Kako sem pozabljiv,“ izpregovorili so kar nenadoma oče; „dvakrat bi se bil likalnik vže lahko pogrel, pa ga nihče ne nese v žerjavico. Ivan, le urno!“ No, ker se je mudilo, popadem brž likalnik in hajdi ž njim v peč! Pa sem ga porinil v najboljšo žerjavico za lonec, v katerem je vže vrel krompir. Nekaj likalnika je pa le še bilo na mrzlem, zato primem burklje in ga potisnem popolnoma pod pregorela polena. Ali naglica ni nikjer dobra, to govoré in uče vže dolgo; tudi ta večer se je pokazalo, da ne brez vzroka. Z likalnikom sem namreč zadel ob lonec, da sem ga malodane prevrnil; nekoliko kropa se je tudi izlilo, da je précej pominilo mnogo žerjavice. Toda bilo je še vse kaj hujšega, kar je bilo kmalu očito. In to bi bilo? I, železo je trše kakor ilovica, ali če vže hočete: likalnik je

lonec ubil. Kaj je bilo sedaj početi? Tiho sem bil ter se vrnil v sobo očetu šivanke vdevat; samo molčé me je skrbelo, kako se bomo pogledali, ko zapazijo mati, da je lonec ubit.

No, nekaj časa mi je šlo še dokaj po sreči. Mati so mislili, da je pisker sam od sebe počil, kakor je vže pogosto naredil kak slabejši, ter niso rekli nobene. Prinesó večerjo na mizo. „Kako pa to, da si danes krompir spekla?“ poprašali so oče mater, ker po navadi pri nas nismo jedli pečenega krompirja drugikrat, kakor če smo imeli peko, in je gorela v peči gromada. „I, ne vem“ — odgovorili so mati, „saj nisem imela te namere, pa se je sam spekel. Ob en lonec sem zopet, zato pa večerjamo nocoj pečeni krompir.“ Meni je bilo pa mej tem pomenkom predrto vroče, pa ne zaradi tega, ker sem držal v roki kadeč se pečeni krompir, temveč zato, ker sem se bal, da ne bi uganili, kaj sem storil. Ali očetu, ki so me poznali do zadnje niti, zdela se je moja rudečica précej sumljiva; brž so me imeli. „Pa ne, da bi bil ti z likalnikom zadel ob pisker?“ vprašali so me počasi in me tako pozvedujoč gledali, da ni bilo moči tajiti. Prenaravnost so me prijeli, zato sem se udal, da sem se ga z likalnikom majhno zadel —. I no, saj hudega ni bilo nič, samo pokarali so me, zakaj nisem takoj povedal. „Bal sem se, pa-pa-“ in v zadregi sem ugriznil krompir. Prav tedaj pa je prišel po obleko tisti človek, zaradi čegar obleke sem pisker ubil. „Dober večer!“ pozdravil je vstopivši. „Ali je vže narejeno? jutri grem v Ljubljano.“ — „Pol ure boš posedel, zlikano še ni, pa bode k malu,“ potolažili so ga oče ter mu tudi omenili nesrečo, ki je zadela lonec zaradi likalnika. No, da je bil le tuj človek v sobi, pa sem bil rešen: vpricho drugih ljudi se mi ni bilo bati ničesar. Tudi takrat se nisem nič pritoževal, hvala Bogu!

Druga pa mi je pela ondaj, ko sem likalnik osmolil. Jej, takrat je bilo pa hudo! Skoro sem vže pozabil, za kaj sem potreboval smolo, težko če nisem nekaj pripravljal za jaslice — bržkone je bilo tisto, dà! Vidite, pa je bilo treba smolo segreti, drugače je trda ko kamen-kost in nič ne prime. Oče likalnika niso več rabili, premalo je bil vže vroč; za moje delo je bil pa še dovolj gorek. In sem hodil in hodil s smolo okrog likalnika, pa nič hudega mislil. Toda stari, modri možje trdijo, da se osmoli, kdor za smolo prime. Taka je bila tudi pri likalniku. Kmalu potem so ga veleli oče pogreti. Ubogal sem in jim ga prinesel vročega, kakor vže davno ne; prav zadovoljni so bili. Ali kar naenkrat se zajezé nad menoj: „Ti presneta ušesa, ti! likalnik mi je osmolil! Naj bi bil brez cunje potegnul z osmoljenim likalnikom po ti lepi, dragi suknji —! Saj pravim no in pa še rečem, vedno mi katero narediš! Brž mi ga osnaži!“ To sem se ustrašil, ker mi kaj takega še od daleč ni bilo na misli, in urno sem obrisal likalnik. Pa še ni bilo konca! Moral sem še k materi po novo cunjo; ko bi bili namreč staro obrnili narobe ter prišli z gorkim gladilnikom na osmoljeno mesto, prišla bi se bila smola obleke. Kaj pa je smola v obleki, to vedó le krojači: ne gre ven, pa ne gre — rada vsaj ne!

Lahko bi vam povedal še tisto, da bi bil nekoč likalnik kmalu na noge vrgel bratu Tomažu — nič prida bi ne bila ta — in pa tisto, da sem ga izgubil, a se je tačas lepo grel v peči, ko sem ga jaz iskal po vseh kotih, toda rajši molčim. Pa veste, zakaj? Samo zato, da ne boste dejali: toliko vemo o vašem

likalniku, kakor ti! Vidite, tega nečem, da bi se vi preveč ponašali; zakaj otroci morajo biti vedno ponižni ter pomniti, da še niso pojedli vse modrosti z veliko žlico. No, sicer pa le veseli bodite, da sem vam še toliko zaupal: prav nikomur še nisem povedal toliko o likalniku, kakor vam, pa vam bom še o drugih stvareh, samo — danes ne.

Kajtimar.

Počitniški spomini.

(Piše Basnigoj.)

(Dalje.)

II.

Janko in murček sta bila odslej zvesta tovariša. Še celo po noči je bival škorec v Jankovi spalnici. Zvečer je škorec navadno preje kakor Janko kimal in šopiril perje na palčici, ki mu jo je Janko napravil v sobi. Ko je Janko prihajal spat, sanjalo se je vže vselej porednemu škorecu. Janko je trdil, da je večkrat krehal in se opotekal na palčici, ne da bi se bil zbudil. Janko ga je zasramoval, češ, kakov zaspanec da je. Škorec se ni dosti zmenil. Le s kljunom je plastnil po njem, če ga je Janko drezal.

Ali zjutraj je bilo pa narobe. Janko ni bil tak, da bi mu solnce na posteljo prisvetilo. Ali s ptiči vred pa tudi ni vstajal. Zato mu je škorec večkrat vračal večerno nagajanje. Pričel je kričati na vse zgodaj, in če se Janko ni zmenil za vpitje, priletel je k postelji, sedel na kónčnico in tam kričal. Če pa še ni bilo dovolj, spravil se je Jankotu na glavo in ga prav pošteno zlasal tako, da je moral Janko večkrat skriti glavo pod odejo, da se je rešil nadležneža. Škorec je pa potem navadno po sobi gospodaril in vse pretaknil, kar je mogel. Svetle reči ni mogel trpeti. Vse je prevrnil, če je mogel, pa tudi odnesel.

Nekoč obišče strica Tomaža Jankotova teta. S tisto sta bila pa posebna prijateljca vže od nekdanj. Zato ni prišla nikdar k Mlakarjevim prazna. Če drugi ne, Janko je dobil gotovo lepo darilce: igračo, sadje, sladčice ali šmarno petico. Toda ko je slišala, da je Janko prvi, ni padla več šmarna petica, marveč križavec, srebrnik — vi ga morda še videli niste nikoli — da se mu je roka obesila. Odvrnil je za oba tista, ki ju je bil dal za murčka. In Janko je bil vesel in ni se menil za srebrnika. Sedaj je bil tako bogat, kakor prej, pa še murčka je imel.

Tega je morala videti tudi teta. Ali kje bi se bilo Jankotu sanjalo, da teta ne mara ptičev, posebno tako velikih in črnih ne, kakor je bil Jankotov škorec. Lep tudi ni bil; zakaj marsikako pero v repu ali perotnici mu ni več stalo tako, kakor se je bilo prvotno prirastlo. Janko ga je v časih precej nemilo pogladil, če je bil le presiten in zato mu je presukal črno perje. Ali to še ni bilo vse. Murček tudi ni vedel, da soba ni gozd ali log, kjer uganjaj, karkoli se mu poljubi. Zato je bilo slediti po tleh in po mizi vse polno rogovilastih stopinj murčkovih. Tu je včasih gazil po blatu potem pa ‚frk‘ skozi okno v Jankovo sobo. Ko teta vidi, kako je soba onečejena, zgrozi se nad ptičem in Janku svetuje —

no, skoro ukaže mu — naj ga izpusti. Janko je sicer zatrjeval, da ne gre od njega, čeprav bi ga podil — ali moral je obljubiti teti, da se ne bo zmenil zanj in ga puščal v sobo.

Hudo je bilo Jankotu. Ali teta je le teta, in križavec tudi ni, da bi se človek ne pobrigal zanj. Zato naprosi deklo, da mu posodi kurnik. Vanj zapre murčka in ga nese na skedenj. Zobjanja mu je nasul v koritce, vode nalil v skledico in tolažeč ga, da bo kmalu prost, poslovil se je od njega.

Teta se res ni dolgo mudila pri strijcu. Tri dni je bil murček v zaporu. Ko zasije zora četrtega dne, napregel je hlapec, in teta se je odpeljala do bližnje postaje. Janko jo je spremljal.

Na skednju murček ni miroval. Vedno je kričal in krakal, da so vsakega ušesa bolela, če ga je moral poslušati. Najbolj revež je bil pastir. Vsako jutro mu je prikrajšal spanje za dobro uro. Pastir je spal na senu. Ko je torej tisti dan videl, da odhaja teta, odprl je kurnik in osvobodil murčka zapora, sebe je pa rešil sitnega kričača.

Murček je najpreje zletel na vrt. Tam je sedel na staro hruško ter si pretegnil perotnice in vse ude. Vse mu je bilo vže zastalo v kletki. Potem je nekoliko pofrčal po vrtu in pogledal tudi h kokošim, pri katerih je večkrat zobal. Uprav jim je potresala dekla zrnja. Hlastno so se spopadale kokoši za živež. Tudi škorec je bil hitro med njimi. Ne ve se, ali je bil zares lačen, kali. Saj je imel v zaporu vsega na izbiro. Morda ne diši tako jetniku, kakor svobodnemu človeku. Krivice pa škorceu ne bomo delali, če trdimo, da se je zato spopadal za zrnje, da je nagajal kokošim in drobnim piščekom. Ponosni petelin je tudi zapazil murčkovo nagajivost. Zato je jezno pogrkoval in stopal tako, da je brusil z ostrogami ob tla, kakor bi hotel reči: „Če se ne izgubiš, izkusil boš, da me ne srbe zastonj ostroge.“ Murček se ni menil za petelinove grožnje; vedno drznejši je bil. Ko hlastne drobno pišče po istem zrnju kot škorec, udari je murček tako, da se ščebetaje prevrne. Takrat nastane pravi svitek med perotnico. Petelin se zakadi s silno jezo nad murčka, kokoši zbeže, piške pa za kokljo. Vže je perje letelo od murčka in ne ve se, če bi bil prišel živ iz petelinovih krempljev, ko bi ga ne bila rešila dekla.

Ali paglavec murček se ni menil mnogo za ta napad. Zletel je na Jankovo okno in nekaj časa kričal in zmerjal petelina. Potem si je pa oskubel potrto perje, drugo si uredil in izginil skozi okno v sobo. Jankota seveda ni bilo notri, ker je spremil teto. Škorec se je oblastno sprehajal po sobi, kakor bi hotel pokazati: „Če Jankota ni, gospodar sem tukaj jaz.“

Po stari navadi je kljuval in stikal po omari in drugodi. Posebno všeč so mu bili svetli gombi pri Jankotovih hlačah. Mnogo jih je poskušal odtrgati. Kavsal je in vlačil gomb tako dolgo, da je stepel hlače na tla. — Janko jih je bil pustil na postelji, ker je oblekel praznje za tetino spremljevanje. — Komaj so hlače na tleh, zatrklja se po tleh Jankotov križavec. Vsled samega veselja ga je nosil ta neprevidnež s seboj in ga ni hranil pri strijcu ali v svoji miznici. Ko murček zagleda svetlo stvar, plane k njej in pobravši jo smukne skozi okno pa na sosedov vrt. Tam so stali pred hišo otroci. Zapazivši škorcea, ki je sedel na suho vejo hruške preddúrnice, začeli so ga kazati drug drugemu: „Viž ga,

Jankotov murček, Jankotov murček!“ Sosedov Lojzek je pogledal še bolj natančno in vzkliknil: „Denar ima v kljunu!“ In vsi so zagnali silen vrišč in javsk: „Murček denar kradel, murček tat, tat, tat!“

V tem pridrdra po cesti voz — Janko se je vračal s postaje. Vsi kričijo nad njim in kažejo na murčka. Hlapec obustavi konja, Janko poskoči z voza in kar v jedni sapi povprašuje: „Kdo ga je izpustil? Komu je vzel denar? Čegav je srebrnik?“ Ali dečki mu niso drugega vedeli povedati, da je uprav kar pri-

frčal od doma z denarjem v kljunu. Tedaj Jankota spreleti strašen sum: „kaj, ko bi bil moj križavec?“

Skoči domov. Hlače na tleh, križaveca pa nikjer. Hiti nazaj, vabi, prigovarja, hvali, ošteva murčka. Toda vse je bob ob steno. Murček plena ne da in tudi za Jankota se ne zmeni. Nagajivo poletava od drevesa do drevesa, Janko in dečki pa za njim. Prišli so vže konec vasi. Tam je bil precej globok tolmun, kjer so napajali pastirji. Škorec obsedi na jelši ob tolmunu.

„Ah, če mu pade v vodo, nič več ga ne bo,“ vzdihne Janko in zajoka. V istem trenutku zažvižga v zraku: „fiii, fiii.“ Skopec se je vozil nad tolmunom. Murček je dobro poznal ta glas; zbal se je, zletel, zakričal — in plusk — je padel križavec v tolmun. Nič več ga ni bilo. Janko je jokal, dečkom se je pa tudi milo zdelo, ker se jim je tožilo po križaveu. Janko je iskal tolažbe pri strijci. Ta je pa rekel: „Šiba se ti spodobi, šiba, ne pa tolažba. Ali je treba otrokom nositi denar pri sebi? Kar imaš, spravi, ali daj spravit, da ne izgubiš in ne zapraviš po nepotrebnem!“

Janko si je otrl solze in tiho žaloval, ker je bil sam kriv nesreče.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naše vasice.

(Piše Janko Barlè.)

XXII.

Alej, to je bilo življenje v tistem času, ko mi je bilo domače dvorišče pol sveta. Odigralo se je ondi dovolj prizorov za veselo otročje srce. Od ranega jutra pa do poznega večera bilo je ondukaj vedno dovelj zabave!

Zvezde, lesketajoče zvezdice, še niso začele ugaševati in mesec je še v vsem svojem veličanstvu kazal svoje okroglo, debelo lice, ala, vže se je oglasil tam nekje pri sosedovih zgodnji pevec v visokem, zategnjenem glasu sè svojim: kikiriki. Seveda jaz sem to malokdaj čul, ker sem še tačas prav gotovo debelo „štreno vlekkel,“ pač so pa to čuli drugi vaški petelini, kateri so se jeden za drugim oglaševali, ta visoko, oni hripavo, tretji zategnjeno, dokler se je naposled zazdelo tudi našemu velikemu cápanu, s kosmatimi nogami, da tudi on svojo reče, in oglasil se je v globokem glasu, kakovega je premoglo le njegovo grlo sè svojim: kukurukuuu. Dolgo časa ni bilo nobenega odgovora, kakor da se ne usoja nobeden tekmovati s takovim velikanom in kakor da se mu vsi čudijo, dokler se ni začel zopet: kikiriki prvega pevca, a za njim se je oglasil ostali pevski zbor, češ: Jutro je, vže se daní, kikirikikiriki! In res, kakor da so to čule tudi zvezdice gori na temno modrem nebu in jedna za drugo je začela ugaševati. Le mesec, nagajivi mesec, se ni dal, kot da hoče reči, kdo bo meni zapovedoval, saj sem na nebu vendar le jaz gospodar. Vendar ne bode dalo! Tam na vzhodu je bilo vedno bolj svetlo, pokazal se je rudečkasti sij, a rumenkasta svetloba mesečeva se je vedno bolj zgubljevala, dokler ni postal naposled velika bleda krogla, kar je ošabneža tako razjezilo, da se je, ko se je nasmejalo na vzhodu zlato solnčeece, popolnoma skrtil na nebeškem obzorju. Hočeš, nočeš, moraš!

Evo mladega jutra, evo novega življenja v naši vasici. Hišna vrata so se odprla, a za njimi precej tudi ona gori nad svinjakom, kjer je prenočevalo krilato kokošje krdelo s ponosnim cápanom, kateremu je bilo vže težko čakati božjega dne gori v oni temni ječi, katera je bila sicer malo neugodna, vendar potrebna, da se ne priplazi odkod smrdljivi dihur in zvita lesica, kakor poje pesem:

„Lesica je prav zvita zver,
V škalovji ima svoj kvarter,
Kar z repom mahlja in z krempljem prasklja
In' praša, č' so picke doma.“

Hencajte, to se je veselo skočilo doli na prostorno dvorišče! To je bilo raztegovanja spočutih udov in brskanja s kljunčkom sem ter tje po perju, da se nekoliko popravi in očedi perjasta obleka. Čápan je seveda najpopreje pregledal vso svojo družinico, potem pobrskal ponosno se svojimi kosmatimi, capastimi nogami po zemlji, udaril dva-, trikrat s peroti, da je vse perje proč letelo, stegnil svoj dolgi vrat, obrnil glavo malo v stran, odprl kljun in zazvenel je po dvorišču zopet oni zamolkli, globoki: kukurikuuu, kakor da hoče s tem opomniti mojo mater: nù, hišna gospodinja, evo nas vseh do jednega, kje je zajuterk? lačni smo! — In razumela je to dobro moja dobra mati, ker je v onem trenutku vže stala na hišnem pragu s posodico sè zrnjem in glasno klicala v visokem glasu: „Pic, pic, na picka, na!“ — — — In ni bilo treba dvakrat veleti. Od vseh stranij so prhale kokoške: črna, bela, grahovata, kosmatuša, kufica, perasta, čopica, pisanka, rumenka, capla, še celo mlade jarčice¹⁾ se niso ničesar sramovale in hitele tja pred hišni prag. Le ponosni čápan privzdigoval je počasi svoje težke, capaste noge in korakal ponosno kot Kraljevič Marko. To so oni ojštri kljunčki padali po rumenem zrnju in čuli so se izrazi zadovoljstva in veselja, zategnjeni: kó, ko, ko! Včasih so se kokoške celo pokregale za kakovo bolj okroglo zrnce, ali bistro oko čápanovo je to precej opazilo, oglasil se je malo jezno in korakal proti oni strani, kjer je bil prepír. Vendar dokler je on prispel do tja, bil je zopet mir. Semtertja priletel je k zajuterku tudi lehkoživi vrabec, vendar sreča njegova, da je imel hitre peroti, drugače bi vedel, kako je ojster čápanov kljun. Kaj se bodeš ti nadloga pritepenska mastila z našim zajuterkom, zasluži si ga sam. Seveda nekoliko zrnec je pa vendar vselej pobral in se potem norčavo smejal gori sè strehe nerodnemu čápanu, kateri se je bil zapodil vanj.

Ko so se želodčki malo umirili, začel se je sprehod po dvorišči. Vse je bilo treba pogledati, povsod je moral kljunček pobrskati. Kokoške so se razšle na vse strani, tu so bile tri ondi dve, vendar predaleč se ni smela nobena zgubiti, ker se je precej oglasil svarilni glas pozornega čápana. Tam pred hlevom so se kokoške najraje zadrževale in brskale sem ter tja, a ko je začelo solnčeece bolj pripekati, kopale so se celo v prsti. Naša mucika in pa psiček Peronček sta se tudi ondukaj igrala. To je bilo skakanja in natezanja dovelj. A ko je bilo včasih res videti, da bi iz šale utegnil nastati kakov prepír, razpodil jo je čápan, kot mogočni gospodar celega dvorišča. Res se je mucika malo zarežala in zavihala svoje ščetinaste brke in Peronček je jezno zalajal, ali kdo bi se s ponosnim petelinom? Ejjej, to je pa tudi bilo kokodajsanja, ko se je zneslo kakovo jajce, kakor da mora to zvedeti cela vas. Mati je dejala na več mestih podlóžek²⁾ v jerbašček in ondukaj so kokoške nesle. A ko je prišel čas kvocanja in kokoši niso hotele več nesti, tedaj jim je moja mamica nasadila na več krajih. Da te šembraj, kakeve so bile v tistem času kokoške, katerim smo tedaj rekali kvočke. Še pogledati

¹⁾ Mlade, jednoletne kokoške.

²⁾ Jajce, katero se kokošim ostavlja v gnjezdu.

je nisi smel, kar je naježila svoje perje, oglasila se prav jezno nekolikokrati: kvoc, kvoc, in te gledala tako jezno, da bi človek mislil, da mu bode kar skočila v lase. Nù, saj je pa bilo takrat več veselja, ko so se zvalila mala piščeta, rumena kot turšeni žgančki. Kakó so se držala svoje matere in se skrivala pod njeno toplo perje. Hm, to bi se rad v časi s katerim izmed njih poigral in njegov kljunček potisnil v svoje ustnice, vendar jih je preveč varovala skrbna kvočka. A ko se je gori v zraku pokazal požrešni kregulj, in ko so se čuli iz sosednjih dvorišč kliči skrbnih gospodinj: „Krz haj, krz haj, greš nesnaga kreguljna!“ — takrat je kvočka samo nekoliko kratki skrbno zapivkala in vsa piščeta so bila v varnem zavetju.

Vendar niso niti vse kokoši jednake. Mati je nekaterim zastonj polagala podlôžke, kar niso hotele nesti na onem mestu. Poiskale so si same gnjezdo gori na skednju in ondi nesle. Če smo gnjezdo našli, dobro je bilo in veliko veselje za nas otročaje, kateri smo radi gori na senu iskali drobna jajčeca, vendar marsikatera jih je umela tako skriti, da jih nismo našli. To je bilo začudenje, ko je kar najedenkrat prišla iz svojega skrivališča pa ne sama, nego je pripeljala po šestero, osmero drobnjadi, katerim smo rekli, zato ker so se skrivaj izvalili: skrivánčki. Ejjej, premetena žival kokoš, premetena!

Ko so piščeta malo odrasla, to je bilo zopet veselja. Jednim zrasla je na glavi rožica in dolgi podbradki, drugim pa ne, prvi bili so petelinčki ali petušički, drugi jarčice. Mati je že vse naprej računala in rekla, tale ostane, onemu pride nož pod vrat. Kaj ne bi, skrbna gospodinja mora misliti na vse. Res je bil včasi obsojen na smrt kakov petelinček ali pa jarčica, ali oglasili smo se mi otročaji in prosili zanj, češ: tako je lep in ljubeznjiv, pustite ga, mama; nù in mati ga je pomilovala, saj je imela dobro srcé. Hej, ali ko so oni petelinčki malo odrasli in ko so se začeli uriti v petju s početka potihó in hripavo, potem pa vedno glasneje in v visokem glasu, to je bilo prepira celo med rodnimi brati. Zaganjali so se jeden v drugega in kljuvali po pol ure, da je bila v časih vsa rožica krvava. Cápan je pa vse to gledal od strani in si modro mislil: „Kaj hočemo, mladost je — norost, ko smo bili mi takovi, tudi nismo bili niti za novčič bolji.“ In res je taka.

Vendar vsaka stvar ima svoj zvršetek, tako to moje pripovedovanje, kot tudi naš cápan. Vi, moji mali prijateljčki, mislite, da se je tudi našemu cápanu jedenkrat nož nabrusil in da je prišel morda o božičnih ali pa velikonočnih praznikih pečen na našo mizo, pa ne bode dalo. Kdo bi se usodil mogočnemu gospodarju našega dvorišča, kakoršnega ne bi našel niti v deveti župniji, potisniti nož pod vrat. Ejjej, bil je res lep petelin naš cápan, kaj bi tisto. Take rože kot jo je imal on, iskal bi zaman, podbradki bili so ogromni, na nogah zrasle so mu ostroge, katere bi delale čast vsakemu jezdecu in v njegovem repu lesketale so kar mavrice, a imel je onega zavitega perja toliko, da bi zadostovalo dvema orožnikoma za klobuk. Vendar starost zalezovala je tudi njega. Vedno je bil nekoliko neroden zaradi svojih capastih nog, a pod starost bil je še bolj. In čujte, kako je poginil!

Tam za našim hlevom, v katerem je stanovala naša dobra liska, bila je nekakova mlaka, katera je precej narasla o deževnem vremenu. Tjakaj so metali

iz hleva tudi slamo in gnoj, in ona slama plavala je gori in prekrila celo mlako kakor z nekakovo skorjo. Kdo bi vedel, kaj je iskal ondi naš čápan. Vendar stvar je taka, da je nekikrat po neprevidnosti skočil gori na ono slamo, misleč, da je vse trdno ondi, ali slama se je udrla pod njim. Hotel si je pomagati, mahal sè svojimi capastimi nogami in perotimi, ali udiralo se je povsod pod njim. Pomoči ni bilo, naš čápan se je žalostno utopil.

Kar ni ga bilo videti dva, tri dni. Iskali smo ga povsod in popraševali po njem, vendar vse zaman. Kregulj ga ni mogel odnesti, ker je bil prevelik — ni ga bilo in ga ni bilo. Naposled je vendar spazil naš stari sluga Ivan, da nekaj plava v oni mlaki. Šel je bliže, izvlekel je ono stvar venkaj — bil je naš čápan. Škoda ga je bilo!

Kdo vedi kako, zvedeli so za utopljenega čápana cigani, kateri so se vedno potikali blizo naše vasice. In prišli so ponj. Sam cigan Jožko, kateri je bil nekako njih starešina, ga je odnesel. To je bilo cigansko gostovanje, ko so se gostili z našim dobrim starim čápanom. Bog jim ga blagoslovi!

Na grobišči.

Na grobišči v zimski noči
Mlada deklica kleči,
Vrô iz prs ji vzdihl vroči,
Sólza ji okó rosi:

K vam, le k vam sree mi sili,
K vam, le k vam mi koprni,
Saj presrečno me ljubili,
Mati draga, ste le vi!

„Mati zlata, mati zlata,
Oh, odprite tesni hram,
Oh, odprite ozka vrata, —
Rada, rada šla bi k vam!

Mati zlata, mati zlata,
Oh, odprite tèsni hram,
Oh, odprite ozka vrata, —
Rada, rada šla bi k vam!“

Združi z vami naj me jama,
Združi z vami naj me raj!
Kaj brez vas sirota sama
Tu počnèm na svetu naj?

Nagne se ji trudna glava,
Sèn zatisne ji okó, —
K materi ji duša vsplava,
Več ne vrne se v teló . . .

Gregor Gornik.

Grivarjevega Martina god.

Velik je bil zrastel Grivarjev Martin, velik: šele prvo leto je hodil v šolo, pa je bil največji; celo stari šolarji, ki so sedeli vže po tri leta v istem razredu, niso dosegli tako visoko kakor on, pa so večkrat poskušali. Pa ne samo velik je bil Grivarjev Martin, ampak tudi sicer ni maral za nobene otročarije. Kaj ne, kako se drugi otroci veselé, kadar se bliža njih god? Tudi to leto, o katerem govorimo, vže ni bil več daleč svetega Martina dan.

Martina so imeli teta Neža posebno radi. „Martin,“ obetali so mu, „letos ti bom pa kupila za god še večjo štruco kakor lani.“ Menite li, da je bil Martin zadovoljen s to obljubo? Prav nič! „Eh, kaj bo štruca!“ vihal je nos, „štruca je za otroke!“

— „Ali bi rad nov klobuk?“ silili so teta vanj, ker bi mu bili na moč radi ustregli. „Sedaj ga ne potrebujem,“ odrezal se je zopet Martin. — „I, kaj bi rad prav za prav?“ poskušali so teta vže malo slabe volje pozvedeti, s čim bi ga najbolj razveselili. „Kako žival bom izkušal sčasoma rediti, da bom imel kaj gospodarstva — kaj bi s tistimi otročarijami, tisto je za otroke!“ govoril je Martin bolj sam za se kakor odgovarjajoč teti. Potem pa se je poslovil ter šel domov.

„Žival bi rad redil.“ Te besede niso šle teti iz glave. „Kaj bi mu kupila? — Konja ali krave mu ne morem, to bi bilo predrago. Morda bi mu bila ovca vščē? I, človek božji, čemu si neki glavo ubijam? Gos podarim Martinu, saj slikajo tudi njegovega patrona z gosjo. Gos, gos — gos, to mu poneseš za god.“ Tako je sklenila Martinova teta Neža ter še tisti dan kupila lepo gosko.

V četrtek je bil takrat sv. Martin, zato je bil Martin ves dan doma. Sredi dopoldneva se je napotila teta Neža z gosjo k Grivarju. Kar samo se ji je smejalo vso pot, večkrat je pobožala gos, ki jo je imela pod pazduho, ter gledala je vže v duhu, kako vesel in srečen bo Martin, ker bo dobil tako lepo godovno darilo.

Martin je ravno pisal domačo nalogo, zakaj dan svojega godū je sklenil dobro porabiti, kar pride teta Neža z gosjo. „Bog ti daj dolgo in srečno življenje, tukaj svojo milost, tamkaj pa nebesa! In da boš bolje pomnil današnji dan, Martin, ná gosko.“ Tako je bilo voščilo in darilo tete Neže. Martin je bil obojega vesel, zahvalil se je teti ter vzel gos, češ, to je pošteno darilo, da je vredno besede, ne pa tiste otročarije.

Ali kmalu mu je jela gos delati priglavice. Domači so pritisnili za teto v sobo ter nekaj časa ogledovali gos, potem pa začeli posmehovati se Martinu, ker je tako za gotovo pestoval gos. Pa še hujši križi so prišli nad Martina zaradi gosi. Vedno je ni mogel pestovati, v sobi je tudi ni smel imeti zaprte, zunaj se je pa bal, da bi mu ne ušla. No, pa v četrtek je vže še bilo, ker je bil doma. Toda kaj bo z gosjo v petek in soboto? Kje ji bo dobil pastirja ali varuha? A ni bilo drugače, v šolo je moral — gos pa mej kokoši.

Dasi tudi sicer ni bil pri zadnjih, ta petek je pritekel Martin veliko pred sošoleci iz šole. Prvo vprašanje je bilo: „Kje je moja gos?“ — „Ravnokar je bila z drugo kuretino pred skednjem,“ pomirili so ga mati. Martin urno odloži knjige, potem pa gre iskat gos. Pa je ni mogel dobiti: kakor bi se bila v zemljo udrla, nikjer je ni bilo. Pri jedi opoldne mu je šlo kar na jok, in mati so ga morali zavrniti, naj vender ne bo tako otročji, češ, gos bo vže sama prišla. Toda ni je

bilo, ne v petek ne v soboto, ne — nikoli. Klanščkov pes jo je raztrgal, kakor so zvedeli šele teden pozneje. —

Sedaj se je Martin kesal, zakaj se ni priporočil teti za klobuk, ali bilo je prepozno: ni imel ne gosi, ne štruce, ne klobuka, zato ker mu je bilo vse — preotročje. Drugi so pa modrejši ter pravijo, da podarjenemu konju ni gledati na zobe, in uče tudi, da se prevzetnežu dostikrat vtepa. — No, kadar bo zopet Martinov god, premislil bo nekoliko te besede. *Kajtímar.*

Semena za rajski vrt.

14. Vsi svetniki.

Nebés se danes dom odpira
Oj večni dom, oj dom krasán,
Vesél kristjan se vanj ozira,
Slaveč svetnikov častni dan.

Tam neminljive krone zlate
In palme zmage se blesté,
Krasijo večno rajске svate,
Veselje polni jim srcé.

Otroci! nas vse tudi čaka
V nebesih venee prekrasan;
Če pridni bomo, čast enaka
Nam tudi bode neki dan.

Zato se vstrajno vsi trudimo
Za čednost svoje žive dni
Ter vedno radi vse storimo,
Kar Bog in cerkev nam veli.

—va.

15. Vseh vernih duš dan.

Milo se glasé zvonovi
Čez goríce, čez raván,
Vernim kličejo glasovi:
Danes je vseh mrtvih dan!

S cvetjem se jesenskim diči
Njiva Božja krog cerkvé,
Kjer mrličev nemi griči
Opomine nam dele.

Koliko se sôlz pretóči
V posvečeno zemljo tó,
Kolikeri vzdihni vroči
Dvigajo se tod v nebó!

Truden potnik tukaj spava,
Križ vrh groba znani kraj,
Kjer minila njega slava,
Kjer pepél in prah je zdaj.

Počivajte, srca mila,
Bratov, starišev, sestrá;
Kar je britka smrt ločila,
Zopet združi vrh zvezdá.

Kmaló pridemo za vami
V tihi dom počivat vsi,
Križ se dvigal bo nad nami
Kot nad vami se blestí.

Oj, da vsi bi nekđaj vstali,
Pohiteli v sveti raj,
Z angeljci se radovali
Tam pri Bogu vekomaj!

—va.

Listje in cvetje.

Naša muca.

Naša muca, to je mače,
 Da jih mnogo tacih ni!
 Naj takó še miška skače,
 V jednom skoku jo vlovi.

Na podstrežji in po hlevu
 Vsako luknjico pozna,
 In po noči in po dnevu
 Lazi pridno sem ter tja.

Ko ujame miško malo,
 Vselej v vežo prihití,
 Da od matere v zahvalo
 Mleka v skledico dobi.

Radi jo imajo mati,
 Tudi jaz jo rad imam,
 Vender: treba jo poznati,
 Kakor šmenca jaz poznam!

Kedar „prede“ dobre volje,
 Smeš se poigrati ž njo;
 Kedar „piha,“ pa je bolje,
 Da odtegneš kar rokó!

 L. Črnej.

Uganke in šaljiva vprašanja.

1. Kdaj prižge cerkvenik zvečer svetilnico?
 2. Spredaj štirinoga, zadaj dvanoga, v sredi jeklo in železo. — 3. Dve tečete za dvema, pa ju ne morete nikdar doseči. — 4. Kako se zapiše: „oče, mati in otroci“ z jedno besedo? — 5. Kaj je jednako težko, kadar je polno in kadar ni polno?

(Odgonetke ugank v prih. listu.)

Nove knjige in listi.

Zlate jagode. Zbirka basnij za slovensko mladino in preprosto ljudstvo. Nabral Anton Kosi, učitelj. V Ljubljani. Izdala in založila Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg. 1894. Str. 144. Cena karton. zvezku 60 kr. — Marljivi g. pisatelj je nabral po raznih knjigah, največ iz „Vitea“ in Slomškovih spisov, razno-

vrstnih, daljših in krajših basnij, da bi imeli tudi Sloveni jednako zbirko, kakor jih imajo drugi narodi še po več. Odlikuje se ta zbirka po lepem, v obče pravilnem jeziku in po obilnosti tvarine. Pridejano je ob koncu še *abecedno kazalo* vseh naslovov, kar je tem bolj primerno, ker taka knjiga jednakičnega berila ni, da bi jo kdo vso prebral brez odmora, marveč da se večkrat in po raznih potrebah iz nje zajemajo lepi nauki. Lepa knjižica bodi priporočena šolskim knjižnicam in posameznikom.

Angeljska služba ali poduk, kako naj se pri sv. maši streže. 4. natis. V Ljubljani, 1894. Založila „Katoliška Bukvarna.“ Cena 5 kr. — Vsebinsko te drobne knjižice naznani že naslov; uči namreč, kaj naj pridni strežniki molijo in delajo pri sv. maši in kadar obhajajo. Častno je, pa tudi pred Bogom zaslužno, če zna deček gladko vse odgovarjati in spretno streči pri najsvetejšem opravilu. Kdor pa ne zna, naj se nikar ne bliža altarju Gospodovemu. Toraj gorko priporočamo v vestno porabo tudi to novo izdajo „Angeljske službe.“

Odgonetke ugank in šaljivih vprašanj v št. 10.:

1. Ura. 2. Če je veliko tacih; ko bi bili vsi!
 3. Strgana knjiga, ki nima prvega in zadnjega lista. 4. Lažniku, ker mu nihče ne verjame. 5. Tam, kjer ničesar ni. 6. Revežu, ker ga od vseh stranij podpirajo.

Rešitev rebusa v 10. „Vrtčevem“ listu:

*Ne odlašaj ničesa na ugodniše čase.
 Po zgubi časa pride kes in bol. Lenobi sledi žalost.*

Rešili so ga: Učiteljsko osebje v Slavini; Mar. Kogej na Brezovici; Fr. Gruden, trgovec v Sp. Retjah pri Laščah; Jos. Novak, učitelj na Brezovici pri Ljubljani; J. Inglič, šolski vodja v Idriji; Matej Vurnik, orglavec v Kresnicah; Ana Wester, učenka v Sevnici (Štaj.); Ivan Kosi, nadučitelj pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji; Ana in Eygen Vavken v Cerkljah; Tonček Šlamberger, učencec v Ljutomeru; Fr. Brišnik, Viljem Rössner, Jan. Uratnik, učenci v Braslovčah; Henr. Robinšak, uradnik v Radgoni.

Dopisnica uredništva. Vsem gg. sotrudnikom in dopisnikom prisrčno hvalo za vrlo podporo; le stanovito naprej! Prosimo pa potrpljenja, ker smo morali več spisov odložiti; vse, kar je dobrega, pride polagoma na vrsto.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Upraviništvo „Vrtčevo“, sv. Petra cesta št. 6. — Uredništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdajatelj in urednik **Ant. Kržič.** — Založnica **Ivana Tomšič.** — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.